

1. Krátna 1919.

Vítám Vás ročníky roděné,
kteří sešli jste se vesprase, abychom narodili památku, strom,
lípu svobody v naší obci. Velké naší vlasti českosloven-
ské v tyto dny letí heslo: Sázejme stromy svobody!

Ach, svoboda, slatá svoboda povrdělně mnohý
žnás. Tři sta poků bere domy jsme na ni čekali
a bratři slavnosti plnější tisíc poků!!
a přišla jako tak, přel to em dnes jako v pohádce.

~~Pátek~~ Osmý listopad 1920 a 28. říjen 1918 - den
prvoty a den vzkříšení! Poprvé letos ~~stevora~~ přichází
do naší republiky první jaro svobody. Po prvé vítají
se ~~stevora~~ a slonkoun petrklíč - kropáčky - jen
pro nás, po prvé ras po třech stoletích zasehraji
se stromy, hora se pravdě svobodnému národu
se svobodné pemi.

Ans, svoboda je draké sboři a vykompena li slonkoun
dlonho netváváva. Ale ta naše svoboda vykompena
byla kvi a proto potvrá. Nejsm sic meri nám
oni hrdinové, kteří pro nás a za naši mile non vlast
svou krev protili - aspoň tělesně ve nejsm - ale
my všichni jsme dnes u nich, k nim aspoň svým
duchem zale táme. A nejen my, ale i naši potom-
ci do nejdalšího pokdem věčně jich vepominati
budou. Proto sázejme stromy svobody na oslavu
oněch padlých petri, na oslava po staletí utracené
a jimi epel vydo byté slate svobody.....

Stromy krásně své vlasti, neboť krajina bere
stromu je jako hlava hola, bez vlasů. Pohled na
krápný, mohutný strom mimověk připomíná nám

svornost národa, v níž vzešla naše svoboda. Někdo
pohlédne, jako kávdý ten sebe menší lističek, sebe menší
větvička, ba i ten nepatrný kořínek stejně přispí-
vají ku zmožutnému jedinému, silnému kmeni celého
stromu - tak i každá strana, ba každý člen na-
šeho národa přispívati má ku všeobecnému dobru.
Jen tak vzešla národ náš společnou prací všech
vítězů a bojů, která mu hrozí ze všech stran,
jen tak vzešla tím červím mlkolikem, kteří v spěchu
usadili se na jeho kořenech a z něho bez práce
se pěstují. —

Co kdo má zářek takové stromy svobody? Celý národ,
jeden kávdý a v své radě - děti, jeho nejmladší
členové. Jítá bude jim na vždy krásná úpomin-
ka a až po letech jako starci a stáření budou
choditi kolem toho stromu již zmožutného
(který dnes se zde sází), připomenou si znovu a
znovu vždy onu připamatovanou chvíli, kdy v
červancích první svobody a svého nejkrasnějšího
mladí zde stárcem. Pospomenou se na ty
známé a slavné, ale i na ty neznámé a třeba
i nepatrné a zapomenuté již hrdiny, kteří prací,
anebo kvi svou psali listy dějin, které oni tehda
používali. —

Ja až nikdo z nás přítomných dospělých,
ani nikdo z Vás, milé děti, již na žion nebne,

stejně ještě bude hlasati tato lípa sobědy to, proč
ji dnes sázíme na věčnou památku.

A které stromy sází se na památku? Slovane mi,
lují lípu Němci dub, Američtí jasan.
Naše lípa je strom čistě slovanský. — Lípa je strom
symbolisující slovanství. Proč právě lípa, proč
ne dub? Lípa je pravým protikladem dubu. Na
dubu je vše drsné, rozsochaté — lípa naproti tomu
je měkká a jemná. Již jména sama, ba ponuky
jejích rozek charakterizují jemnou ~~rostlinu~~ symboliku
rostlinnou Slovanů. Dubu podle mýtického
svi tvrdě, temně svíjí ^{vlastně dómbo}, lípa ^{= lepa} podle ženského
svi ~~jemně~~ jemně jasné s nejzvučnějšími ~~to~~ samohláskami
kami a a. Lípa je dřevný strom a nejra-
ději se řadí k lidským příbytkům, dub ^{naproti tomu} raději
v pustém lese ^{stane} nebo na samotě. Naši staří přetvořili
pro lípami scházivali se k soudím, k slavnostem
i k milému pobavení. Dřeva lípy měkké, podávají
hodit se jim ku výrobě ^{mečů} mečů, talířů, mís,
lžic. Dítě vkládali do kolébky lípové dle známé
přímě: "Pobaj, synku, ^{rubaj} lípku na kolébku". A
usadlé matce dělo starcovo ~~patřilo~~ polvěli
do koryta (tak naši přetvořili i kali papír) líporcho.
tak vidět lípa kolébka člověka v kolébku ať na hrobn - a ještě později mu ji kolébku osadili.
Kolikrát stará lípa vyrostlá postavená útulku
převládaváním našim přetvořím přetvořím
nebo sládkými i vše vojáky nepřítelstvy?

A kdysi podobně starých knih prochráněno bylo dýlkou v dřevě proužku.
S od lipami věřovali naši předkové dokonce byly ještě
pohany svým bohům někdy snas i živé oběti, o čemž
jazy má svědčiti známá píseň:

Hořela lipka, hořela, pot mi panenka sešla,
jistěčny na ni padaly, mládeci pro ni plakali.

Už dle vyprávění nejstaršího slovauskeho letopisce
ruskeho Nestora byla socha boha Peruna
z dřeví lipoveho vyřezána a slatem pobita.

Peruna ctili i naši Leskoviči přestore pokon
pohany byli, jakž neomylně v tom svědčí
vich v Polance naproti Zal. kost. Parkin =

Cerun, ~~z~~ jemu zasvěcený, kamž ho ctíli obdivně.

V Leskovic je vich Radvost, zasvěcený bohu
Radvosti = Radegastovi. Dávo rábli naši
přestore, dávo zapomenuto jejich nábožství
— ale jméno jim svatá a drhá do dnes zůstala.
Zde nám na památku.

Lipa je i užitkový strom. Nejen se nám dáva
dřevo, jak už dřve bylo přeno, ale dáva nám
lýko, z něhož se pletem pohoré, pak chodáky či stvoice
lyčene, na Rusi láptě, jaké nosili český Přemysl
a Srpolský Opat. A jak šumno je na lipě v době
jejího květu, když tisíce včel obíhá z květu med a pel,
kterýžto lípový je nejlepší. Ji za pravdivna náš Slovák
prapůvodní vlast, kraje na výkol od Karpat byla jediným
krajem lípovým, který poskytoval velkou část obživu svým
obyvatelům, kteří se pilně zabývali včelářstvím a kterýž
oplýval stredím, jak krmíate říkáte se medem. —

A tak ještě se dobře napsal ^{neboť k} J. Kollár o lípě, když ji
přijal za symbol vzájemnosti slovanstvé toto:
„Shodujet se lípa naskvře s povahou slovanstvom:
jesti dřevina a nejraději se má k přibytým lidským,
jakoby měla smysl pro život rodinný: svou měkkostí
upomíná na hodubičí povahu národa slovanstvého;
jest snášenlivá a pohostinská, poskytuje i cizím.
Kvoci útulek pod zeleným krovem svým a chrání je
před větrcem, deštěm i bouřkou; mírá útrpnost
s churavým nešťastníkem a prodává mu léčivého
květu, aby si z něho uvařil „thé“ a propotiv se,
byl opět zdrav. A tak všim, co jejího jest
hledí lípa prospívati lidstvom.“

U nás jsou hlavně dva druhy lípy: lípa
malolistá a l. velkolistá. L. velkol. kvete o 14 dnů
dříve než malolistá a proto se jí říká také l. letní
a oné lípa zimní. Měsíc, v němž kvete hlavně
lípy u nás, totiž července, nazývají naši převkroč
lipen a met v něm nasbíraný nazývají dřevem
na Husi a Litvě lipec, v Srbsku lipovac.

⊕ A již nyní vduváváme Vám všem občani
a milé dětičky tuto lípku svobody a všeobecnou
ochranu, káždý buďte jejím strážcem a
opatrovníkem. Ohe nemyslím to slovo káždý
v tom smyslu řádný, jak se také někdy myslí,
neboť je dobře známo, že komu celá dědina
kdy kupuje, že chodí obvykle bos. —

A ty, milá lípko, přišel jsi jedním časem
londoncím po staletích, že tu žili kdys lidé
kteří se na památku strachu a čas nabytí svobody vadilo.

Uspálená. Hořela lípa, hořela, pod ní panenka seděla;
 jiskřičky na ni padaly, mládkenci pro ni ploukali.
 Lož pak vy pro nme pláče, vřít' nejsem sama
 na světě, vřít' nejsem sama jediná, děvčát je
 plná dědina. —

⊕ A pro nás Leskovjany zvláště jest lípa symbolem
 smrti a z ní nového života. Takto putuje do
 Pádan Sýrské po přenosování na místě
 pruském zvolal pán: „Tak hrozně jest místo
 toho! — a já jsem mřel! 7. Mjz. 28, 17, 16.“

Vaše křivá lípa vyrostla z prachu našich
 přetknutí atd. Ta svým daleko rozvětvenými
 křovými stěhá rozkladné látky pozemského
 kmenů našich umrtvých a svým listy stále
 udeňuje plynou vzhůru kmenům prostať.

Agarunévi = Republikánská strana československého venkova
 Klerikálovi = Československá strana lidová.

Čes. státopr. dem. kr. = Národní demokracie.

p. *mf* *f* *mf* *f*

Kde domov můj, kde domov můj? voda hučí polu, či v řádě bory
 Su mi po stěhání nády, vsadě skví se ja ra káč, zemský
 Naj to na pro hlát, a to jest ta Rias ná ze-mě, ze mě, ze mě Čes-ká do mor
 můj, země Čes-ká do mor můj!